

HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR

-MJERE ZA UNAPREĐENJE I RAZVOJ SPORTA-

Zagreb, travanj 2014. godine

MJERE ZA UNAPREĐENJE I RAZVOJ SPORTA

1. Prijedlog promjena u Zakonu o sportu koje bi obuhvatile slijedeća područja:

1.1. Definirati uvjete, osnivanje, djelatnost, djelovanje, prestanak sportskih udruga po posebnim odredbama definiranim u Zakonu o sportu, drugačije i izdvojeno iz Zakona o udrugama. Dosadašnji model primjene Zakona o udrugama na osnivanje sportskih udruga nije se iskazao kao kvalitetno rješenje. Utvrditi posebne (strože) uvjete za osnivanje sportskih udruga sve do nacionalnih sportskih saveza, u odnosu na Zakon o udrugama (broj osoba koje osnivaju udruhu, stručna osposobljenost osoba koje obavljaju djelatnost u toj udruzi (trener), odgovarajući sportski teren, oprema, kao i planirani izvori financiranja, funkcioniranje udruga, sustav natjecanja, prestanak udruge, stečaj...). Ovaj Zakon treba posebno definirati **stečaj** sportskih udruga, naglašavajući pri tom stečaj nacionalnih sportskih saveza, kao specifični propis za stečaj, u odnosu na Zakon o stečaju, uvažavajući specifičnost ovih pravnih osoba u odnosu na djelatnost i opći društveni interes sporta.

1.2. U slijedu prethodnog prijedloga, registracija nacionalnih sportskih saveza svakako treba biti u nadležnosti Ministarstva uprave RH ili drugog tijela nadležnog za sport na nacionalnoj razini. Dosadašnja praksa osnivanja i praćenja rada nacionalnih sportskih saveza po nadležnim županijskim uredima državne uprave prema sjedištu udruge, nije se pokazala kvalitetnim rješenjem, te se nacionalni sportski savezi trebaju staviti u nadležnost tijela državne uprave na nacionalnoj razini (na pr. MU RH), pri čemu se o osnivanju i djelovanju nacionalnog sportskog saveza rješenje donosi, na temelju prethodne suglasnosti/mišljenja HOO-a, imajući u vidu nadležnosti takvog saveza na međunarodnoj razini, financiranje programa i skrb o razvoju tog sporta u RH.

1.3. Sukladno iskustvima u primjeni Zakona o sportu uskladiti odredbe o amaterskim i profesionalnim sportašima, odnosno amaterskim i profesionalnim sportskim klubovima. Predmetne odredbe značajne su za primjenu ostalih propisa, osnivanje obrta, primjena poreznih i dr. pripadajućih propisa. Kako se odredbe o sportskim dioničkim društvima u praksi nisu provodile (osim NK Hajduka), navedeno područje treba uskladiti da bude primjenjivo u praksi.

1.4. Redefinirati pitanje trenera, odnosno osoba koje obavljaju stručne poslove u sportu, te osigurati da se u praksi može obaviti obrazovanje i stručno usavršavanje, odnosno stručno osposobljavanje osoba koje se bave stručnim poslovima u sportu, kako na profesionalnoj tako i na amaterskoj osnovi (sredstva i mogućnosti obrazovnih institucija za sve sportove), te kontrolirati primjenu, kako procesa obrazovanja tako i da li stručne poslove u sportu obavljaju za to kvalificirane osobe. Potrebno je donijeti i Zakonom o sportu utvrđeni pravilnik o stručnoj spremi odnosno stručnoj osposobljenosti za obavljanje stručnih poslova u sportu, sukladno odredbi članka 60. stavak 5. Zakona o sportu.

1.5. Preciznije odrediti prava kategoriziranih sportaša (uvjeti za bavljenje sportom, obrazovanje, odnosno mogućnosti usklađenja sportske karijere i obveza u obrazovanju, pravo na stipendiju, zdravstveno i dr. osiguranje..). Slijedom činjenice da u Republici Hrvatskoj postoje jedinstveni kriteriji za kategorizaciju sportaša (vrhunski, kvalitetni i daroviti sportaši) za sve sportove, koji se u

mnogim segmentima vrednovanja sporta primjenjuju kao kriteriji kvalitete i razvoja sporta, **ukazuje se potreba da i položaj sportaša iste kategorije bude isti u svim dijelovima RH, za sve sportove, na način da se iz proračunskih izvora osigura stipendija za sportsko usavršavanje bar za I. kategoriju vrhunskih sportaša**, a ne kao do sada da neke sportske zajednice za istu kategoriju vrhunskih/kategoriziranih sportaša, ovisno o mogućnostima jedinice gradske ili regionalne samouprave, daju sportsku stipendiju, a druge ne.

U slijedu navedenog, a imajući u vidu vrednovanje vrhunskih ostvarenja hrvatskih sportaša i poticaj za vrhunsko sportsko stvaralaštvo i razvoj sporta, a uvažavajući sve manje mogućnosti sportskih udruga da se skrbe o osnovnim pravima hrvatskih sportaša, **HOO predlaže rješavanje pitanja ostvarivanja prava na osnovno zdravstveno, te mirovinsko i invalidsko osiguranje vrhunskih sportaša kao što je to riješeno za hrvatske samostalne umjetnike i druge djelatnike u kulturi**, pod istim uvjetima (ako svojom zaradom ne mogu ostvariti predmetna prava) na teret sredstava državnog proračuna. Ovo bi bilo pravo vrhunskih sportaša, koji sportsku djelatnost obavljaju kao glavno zanimanje i koji nisu osigurani po drugom osnovu (da rade i sl.).

1.6. Nastaviti unapređenje modela financiranja programa javnih potreba sporta svih razina organiziranja, s tim što je u praksi istaknut prijedlog za utvrđivanje određenog obveznog postotka izdvajanja iz gradskog odnosno regionalnog (područnog) proračuna za realizaciju programa sporta pripadajuće jedinice gradske, odnosno regionalne (područne) samouprave.

Sukladno postojećem Zakonu o sportu potrebno je pojačati ulogu sportskih zajednica, te utvrditi sankcije za nepoštovanje odredbi o financiranju programa javnih potreba sporta na lokalnoj i regionalnoj razini, od strane lokalnih odnosno područnih uprava (nezakonito i nenamjensko trošenje financijskih sredstava za sport).

1.7. Zakon o sportu, kao i pripadajuća Uredba reguliraju pravo sportaša koji su ostvarili najviše sportske rezultate na međunarodnim sportskim natjecanjima, na jednokratnu državnu novčanu nagradu za ostvareni vrhunski sportski rezultat, a nedavno je utvrđeno i pravo na **trajnu novčanu naknadu za osvajanje medalje** na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih u olimpijskim sportovima i disciplinama, te se predlaže sukladno mogućnostima financijske realizacije u okviru državnog proračuna, utvrditi i mogućnost stjecanja te trajne naknade za iznimne vrhunske rezultate-osvajanje medalja u neolimpijskim sportovima i disciplinama.

1.8. U području sportskih građevina potrebno je na adekvatan način utvrditi način donošenja mreže sportskih građevina, kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini (mreža sportskih građevina, nije izrađena, ni usvojena od strane Sabora RH, a za sve razine ne može Sabor RH ni donijeti mrežu sportskih objekata...) , **te redefinirati odredbe koje utvrđuju pitanje sportskih građevina (racionalna izgradnja višenamjenskih i funkcionalnih sportskih građevina, upravljanje, korištenje, zaštita namjene za sport...)**

1.9. Utvrditi Zakonom potrebne evidencije u sportu (kategoriziranih sportaša, sportskih udruga, sportskih objekata...)

1.10. Skrbiti o donošenju podzakonskih akata utvrđenih Zakonom o sportu, kao i drugih propisa nužnih za područje sporta.

Potrebno je osigurati pravo sportašima, liječnicima, i drugim osobama angažiranim za potrebe sporta državne razine na „sportski dopust“, kao pravo na plaćeno i/ili neplaćeno odsustvo s rada

radi potrebe nastupa ili obavljanje određene funkcije na međunarodnim natjecanjima i dr. manifestacijama (u Zakonu o radu-razlog za plaćeni i/ili neplaćeni dopust)

2. Poticanje ulaganja u sport

Sport, njegovi rezultati i drugi učinci povezani su s drugim djelatnostima, zdravstvom, odgojem i obrazovanjem, gospodarstvom, zaštitom okoliša, turizmom, kulturom, prometom, financijama...slijedom čega je **opravdano predložiti izmjenu propisa poreznog sustava na način da model ulaganja u sport, donacijama, financiranjem specifičnih programa i sl. motivira gospodarske subjekte na ulaganje u hrvatski sport. Dosadašnje mogućnosti izdvajanja za potrebe sporta utvrđene u propisima o porezu na dohodak i dobit, uvažavajući i činjenicu da mnogi gospodarski subjekti imaju problema u financiranju, nisu dovoljno motivirali gospodarske subjekte na izdvajanje za programe sporta. Potrebno je razmotriti mogućnosti unapređenja modela koji bi osigurali veće izdvajanje za sport koje bi bilo porezno priznato izdvajanje za gospodarski subjekt (porez na dobit), pri čemu bi za veća izdvajanja MZOŠ dalo suglasnost na projekt u sportu koji se tim sredstvima financira.**

Osim prijedloga za uređenje poreznih propisa koji će djelovati poticajno na gospodarske subjekte za ulaganje u sport, prema točki 2. ovog materijala, predlaže se i razmatranje mogućnosti redefiniranja poreza na dodanu vrijednost za usluge i robu koje za potrebe sporta plaćaju sportske udruge, a u pravilu nemaju pravo na odbijanje pretporeza koji su mu zaračunali drugi poduzetnici, jer sportske udruge ne obavljaju gospodarsku djelatnost, odnosno neprofitne su organizacije te nisu u sustavu PDV-a. Naime kako se HOO financira sredstvima državnog proračuna, a ostale sportske udruge nižih razina iz proračuna jedinice područne ili gradske samouprave tako se znatan dio novca i vraća istom izvoru. Sukladno navedenom a u svrhu razvoja sporta predlaže se u tijeku reforme PDV-a razmotriti i mogućnost povoljnijeg određenja PDV-a (ili oslobođenja) za usluge i sredstva u sportu (na pr. ukidanje PDV-a za nabavku sportske opreme i rekvizita), kao što se to priprema za turizam, jer je i sport jedna od značajnih djelatnosti od općeg interesa koja može utjecati pozitivno i na gospodarska i društvena kretanja, od zapošljavanja do drugih socijalnih aspekata.

Hrvatska po svim relevantnim pokazateljima europskih zemalja zaostaje u financiranju sporta. Posljedice niske razine izdvajanja za sport su dugoročno i višestruko negativne, posebno u onom dijelu gdje bi sport trebao i morao postati pristupačan većem broju mladih ljudi nego što je to sada. Sport može i treba postati i jedan od osnovnih čimbenika u osmišljavanju korištenja slobodnog vremena velikog broja građana, zaštite zdravlja i zdravih životnih navika, kao i kvalitetna baza za stvaranje vlastitih perspektivnih sportaša koji će kao „hrvatski proizvod“ biti praćeni u svom razvoju do statusa vrhunskog sportaša, olimpijca.

HOO smatra potrebnim pripremiti prijedlog regulative online klađenja i utvrđivanje određenog postotaka financiranja sporta iz ovog izvora (prijedlog francuskog modela zakonskog reguliranja).

U suradnji s MZOS-om, MF-om napraviti analizu danih preporuka Studije plan provedbe preporuka iz istraživačkog projekta - Studija financiranja sporta u RH.

3. Fondovi EU i sport

Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji otvara brojne mogućnosti za razvoj sporta u Hrvatskoj. Hrvatska kao nova članica EU može slijediti primjere starijih članica koje su omogućile ulaganje u sport iz strukturnih fondova (ulaganja u sportsko-rekreacijsku infrastrukturu i ljudske resurse).

Pretpostavke za mogućnosti korištenja sredstva iz europskih fondova za sportske projekte stvaraju nadležne državne institucije, prije svega resorno ministarstvo, a zatim i ostala ministarstva u djelokrugu svoga djelovanja, posebice Ministarstvo gospodarstva koje donosi operativni program za ulaganja u infrastrukturne projekte u okviru kojih bi se sufinancirala i sportska infrastruktura. HOO je zainteresiran za sudjelovanje i u drugim programima fondova EU koji se odnose na obrazovanje i druge socijalne programe, ali i za potporu jedinicama lokalne i regionalne samouprave oko pripreme i realizacije projekata koji bi se financirali sredstvima fondova EU.

Polazne osnove za korištenje EU fondova u sportu, koje će pomoći u financiranju određenih projekata u sportu su: stvoreni preduvjeti za korištenje strukturnih fondova u sportu, odluke o ulaganju u sport donose se na temelju vjerodostojnih pokazatelja, koriste se svi potencijali sporta za regionalni razvoj i zapošljavanje, koriste se svi potencijali sporta za unapređenje kvalitete života i zdravlja građana te za razvoj lokalne zajednice, poštuju se specifičnosti sporta te razvijanje suradnje sa sportskim organizacijama iz EU i trećih zemalja.

4. Poticanje obrazovanja kategoriziranih sportaša

Potrebno je dalje raditi na tome da se daju odgovarajući uvjeti za školovanje i studiranje sportaša (zajednička zadaća HOO-a i Ministarstva), što znači zalaganje za **nastavak aktivnosti, ali i nadzor nad daljnjom provedbom projekta „Sportaši i obrazovanje“**.

Također je potrebno nastaviti započete aktivnosti koje su usmjerene na poticanje akademske sredine (Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta, Sveučilišta, Vijeće učilišta i visokih škola) na rješavanju problema s kojima se susreću vrhunski/kategorizirani sportaši u studiranju/visokom obrazovanju (nastaviti aktivnosti na Preporuci o uvjetima studiranja kategoriziranih sportaša).

U novim zakonskim prijedlozima o visokom obrazovanju potrebno je odrediti status kategoriziranih sportaša, koji će biti detaljnije propisan pripadajućim pravilnikom.

Potaknuti stvaranje uvjeta, a posebno osigurati sredstva za izradu novih obrazovnih programa različitih razina koji nude završnost na nivou srednjeg obrazovanja (na pr. uvođenje u programe srednjeg obrazovanja izbornih predmeta koji bi se provodili u Sportskoj gimnaziji i sportskim razredima škola u kojima egzistiraju, a koji bi osigurali završnost sportaša koji nemaju interes ili uvjete za studiranjem, na pr. vođenje sportskih objekata, administrativni poslovi u sportu isl).

Aktivno sudjelovati i poticati kampanju promicanja obrazovanja putem sporta i karijere nakon sportske karijere te provoditi aktivnosti utvrđene Nacionalnim programom razvoja karijere nakon sportske karijere, a u suradnji s državnim tijelima i nevladinim organizacijama, bivšim i aktualnim vrhunskim sportašima i renomiranim gospodarstvenicima, u kampanjama i promotivnim akcijama poduzimati aktivnosti za promicanje obrazovanja i osiguranje uvjeta koji mogu doprinijeti da mladi sportaši usklade obveze u sportu i obrazovanju.

5. Zdravstvena skrb o sportašima

Razmotriti mogućnost da se zdravstveni pregledi sportaša obavljaju jednom u godini, a ne svakih 6 mjeseci (u Zakonu o sportu). Provođenje redovnih sistematskih liječničkih pregleda prilagođenih starosnoj dobi sportaša ali i specifičnostima pojedinog sporta. Potrebno je pokrenuti pitanje rješavanja statusa sportskih ambulanti, utvrđivanje liječnika koji su ovlašteni provoditi zdravstvene preglede za potrebe sporta i dr., pri čemu je navedeno nužno prilagoditi mogućnostima prakse (raspoloživost liječnika potrebne kvalifikacije, ambulante, cijena pregleda ...), te razmotriti moguća rješenja oko potvrde o zdravstvenoj sposobnosti za bavljenje sportom u slučaju masovnih sportskih natjecanja, kao što su biciklijade, krosemi i različite utrke građana i sportaša koji ima veliki broj sudionika koji nisu članovi sportskih udruga. U ovom području je neophodno nastaviti aktivnosti sa Ministarstvom zdravstva koje bi trebalo osigurati obavljanje zdravstvenih pregleda za učenike koji sudjeluju u sportskim programima.

Potrebno je kontinuirano provoditi programe edukacije o zdravlju i bavljenju sportom, zdravoj prehrani kao i dopingu za trenere, zdravstveno osoblje sportskih udruga, sportaše i dr. Također se predlaže osnivanje Instituta sportske medicine kako bi se institucionalizirao potrebit Centar izvrsnosti za provođenje kvalitetne medicinske skrbi sportaša.

Predmetno područje povezano je u određenoj mjeri sa točkom

6. Sportske građevine

Osim što se svakodnevno susrećemo s problemom nedostatka sportskih građevina, kao i njihovog lošeg održavanja, gotovo je izostala skrb o sustavnoj izgradnji sportskih objekata. Često se gradi na temelju zahtjeva vezanog uz neku organizaciju međunarodnog sportskog natjecanja, bez strateškog plana. Često se susrećemo i s nedostatkom novih sportskih građevina koji se odnose na standarde kvalitete i dimenzija. Potrebno je osigurati da nadležno tijelo za poslove u sportu sustavno koordinira poslove i skrbi o sportskim građevinama, surađuje s upravama koje izrađuju i propisuju standarde koji su usklađeni s EU te s jedinicama regionalne i lokalne samouprave pri planiranju i izgradnji novih sportskih građevina. Potrebno je dalje razvijati sustav izgradnje sportskih objekata kroz javno-privatno poduzetništvo, te planski graditi objekte namijenjene za više sportova, multi-funkcionalne i za što više korisnika, koji će pri tom biti racionalno korišteni i adekvatno održavani. Sportske građevine su sastavni dio Zakona o sportu u kojem se između ostalog propisuje obveza donošenja mreže sportskih građevina.

7. Promicanje sporta i organizacija sportskih priredbi

Hrvatska nema specijaliziranu ustanovu i/ili projekt koji s obzirom na analizu stanja na terenu te utvrđenih interesa stanovnika svih uzrasta predlaže, organizira i provodi projekte u suradnji s partnerima koji bi značajno mogli pridonijeti poticanju stanovništva za svakodnevnim tjelesnim vježbanjem. Prema dostupnim statističkim pokazateljima samo se 18-20% stanovništva kontinuirano bavi kineziološkim aktivnostima. Veliki problemi se javljaju tijekom odgojno-obrazovnog sustava, s obzirom na nezadovoljavajuće uvjete rada, djeca i mladež ne stječu naviku bavljenja sportom.

Potrebno je poduzimati aktivnosti za unapređenje osnova sportske kulture putem medija i izrade stručne literature, izrade i provedbe sportsko rekreativnih programa tijekom praznika i drugo. Pitanje organizacije velikih sportskih natjecanja u Republici Hrvatskoj također treba biti koordinirano, praćeno i prije svega strateški orijentirano na natjecanja koja doprinose razvoju sporta i vrijednosti RH. Ova natjecanja trebaju biti racionalan pokretač razvoja sporta i planirane izgradnje sportskih objekata, a ne izvor gubitaka.

8. Stručni poslovi u sportu

Postoje odredbe Zakona o sportu koje govore o obvezi osoba koje obavljaju stručne poslove u sportu da imaju odgovarajuću stručnu spremu, odnosno stručnu osposobljenost sukladno odredbi članka 9., 10. i 60. Zakona. Ne postoji strategija rada ustanova za obrazovanje, stručno usavršavanje i osposobljavanje za obavljanje stručnih poslova u sportu. Kineziološki fakultet ima samo dio sportova (cca 15) koji se mogu specijalizirati, tako da je u određenoj mjeri neodgovarajuće da osoba koja je na fakultetu završila specijalizaciju nogometa radi za sinkronizirano plivanje ili ragbi, nema dovoljno kapaciteta na postojećim obrazovnim ustanovama, obrazovanje je skupo i nekima nedostupno, a moguće je provoditi programe obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja za stručne poslove u praksi koji su primjereni za amatersko ili volontersko obavljanje poslova treniranja ili vođenja sportskih aktivnosti pogotovo sportskih klubova u manjim sredinama i rangovima natjecanja. Mogućnosti Hrvatske olimpijske akademije i drugih ustanova za obrazovanje odraslih treba više koristiti i razvijati.

9. Poticanje sporta na lokalnoj razini

Jedna od važnih zadaća HOO-a je jaćanje uloge i mogućnosti županijskih i gradskih sportskih zajednica u planiranju, razvoju i realizaciji javnih potreba sporta na njihovima razinama, jer se kvaliteta i rezultati rada u sportu na tim razinama odražava na državnoj i na međunarodnoj razini. Nužno je očuvati autonomnost sportskih zajednica u planiranju i praćenju razvoja sporta na lokalnoj razini te djelotvorno vrednovati programe sportskih aktivnosti kao i promicanja sporta i olimpizma među djecom i mladim ljudima u sredini u kojoj žive.

Sukladno navedenom HOO svojim programima potpore sportu, odnosno programima i projektima sportu lokalne razine doprinosi razvoju ukupnog sporta, uz nužno unapređenje tih programa kao i osiguranje potrebnih sredstava i drugih uvjeta za njihovu realizaciju.

10. Ostale mjere za unapređenje sporta

- **Donošenje odnosno predlaganje određenih propisa koji se odnose na sport te skrb o zakonitosti djelatnosti sporta**
- **Nastava TZK, sport i sportaši u odgojno-obrazovnom sustavu**
- **Izrada Strategije razvoja sporta / Nacionalnog programa sporta i njegova provedba**

Od osnivanja Republika Hrvatska nema strateški dokument razvoja sporta. Zakon o sportu propisuje donošenje Nacionalnog programa sporta. Po donošenju takvog strateškog dokumenta potrebno je odrediti subjekte koji će vršiti nadzor i kontrolu provedbe kako bi se usvojeni prioritetni programi, odnosno projekti proveli u rokovima propisanim Nacionalnim programom.

ZAKLJUČAK

U slijedećem razdoblju sport treba postati dijelom razvoja modernog građanskog društva, pri čemu vrhunski sport treba biti poticajan za razvoj ukupnog sporta, a ne samo promidžba nakon ostvarenja tih rezultata.

Suradnja HOO-a i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta treba osigurati zakonske pretpostavke i materijalnu osnovu za razvoj sporta u okviru ukupnog razvojnog programa Hrvatske.

Smatramo da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, kao nadležno državno tijelo treba biti u poziciji skrbiti o interesima sporta u okviru nadležnosti drugih ministarstava, radi suradnje u programima koji doprinose poboljšanju radne efikasnosti radnika, promocije gospodarskih projekata, izgradnje, upravljanja, održavanja i korištenja sportskih građevina, radi potpore programima za bavljenje sportom većeg broja osoba svake životne dobi, a posebno mladih te programa prevencije u borbi protiv socijalno neprihvatljivog ponašanja, nasilja i ovisnosti mladih, te mnogih drugih programa i projekata.

Hrvatski olimpijski odbor, kao najviša nevladina nacionalna sportska udruga koja sukladno odredbama Olimpijske povelje, Zakona o sportu i Statuta HOO-a promiče sport i skrbi o njegovom razvoju u Republici Hrvatskoj, spreman je i otvoren za suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta kao i sa svim drugim nadležnim tijelima i institucijama radi poduzimanja aktivnosti i poticanja razvoja hrvatskog sporta.

S poštovanjem,

Glavni tajnik
Hrvatskog olimpijskog odbora

Josip Čop, dipl.oec.

Predsjednik
Hrvatskog olimpijskog odbora

dr.sc. Zlatko Mateša